

Bugarski premijer Borisov podneo ostavku posle žestokih protesta potrošača električne energije

VLADA PLATILA RAČUN ZA STRUJU

SOFIJA, PRAG, BRISEL –

Premijer Bugarske Bojko Borisov (na slici) podneo je u sredu, 20. februara ostavku, posle višednevnih žestokih protesta u Sofiji i više drugih gradova zbog visokih cena električne energije. Borisov, na vlasti od 2009. godine, je dan ranije pokušao da amortizuje proteste obećavajući smanjenje cena struje za 8% od 1.marta, što je odmah izazvalo Brisel da potseti Sofiju da te i druge

regulisane energetske tarife u Bugarskoj određuje nezavisno regulatorno telo. Haotičnu situaciju u ovoj oblasti upotpunila je i ostavka (17.februara) predsednice Regulatorne energetske i vodoprivredne komisije (DKEVR), Julijane Ivanove, samo četiri dana pošto je izabrana na to mesto. Doduše, ne zbog protesta potrošača električne energije, nego kada je otkriveno da se bavi ilegalnom online prodajom cigareta. Protesti zbog visokih računa za električnu energiju počeli su sredinom meseca u Sofiji i na zapadu Bugarske, gde je distributer podfirma češkog

državnog kolosa, CEZ Bulgaria. Pod pritiskom demonstranata, Vlada je najavila oduzimanje licence toj, jednoj od tri privatne distributivne kompanije koje dele bugarsko tržište električne energije (slika). Sofijsko tužilaštvo međutim tvrdi da je oduzimanje licence CEZ Bulgaria posledica niza utvrđenih nezakonitih radnji, između ostalih dodeljivanja poslova mimo tendera svojim podfirmama. Na to je odmah reagovao zvanični Prag, nazivajući taj potez „politiziranom predizbornom odlukom bez

presedana“ i zatražio intervenciju Brisela. Iz kancelarije evropskog komesara za energiju Günther Oettinger-a je, međutim, rečeno da je „prerano“ da se ovim povodom reaguje i da je „odgovornost zemlje članice i regulatora da daje i oduzima licence“. **Agencije**

SOFIJA – CEZ Bulgaria ima rok od sedam dana da ukloni nepropisne radnje na tržištu Bugarske, ili će u protivnom ostati bez licence, odlučio je u četvrtak tamošnji energetska regulator DKEVR. Regulator je takođe saopštio da je utvrdio 21 slučaj kršenja propisa, uključujući one vezane za javne nabavke i Zakon o energiji, što je podfirma češkog kolosa u Bugarskoj uporno demantovala. Istovremeno je na Bugarskoj robnoj berzi obustavljeno trgovanje akcijama ČEZ-a i drugog češkog distributera električne energije u toj zemlji, firme Energo-Pro, zbog oštrog pada vrednosti deonica obeju kompanija, izazvanih višednevnim protestima, prenosi **BTA**.

BRISSEL – Evropski komesar za energiju Guenther Oettinger kazao je da pravne prepreke stoje na putu reforme tržišta dozvola za emisije štetnih gasova u EU (tzv. ETS). Ova osnovna poluga borbe EU za klimatske promene u potpunosti je otupljena srozavanjem cena dozvola, pa je Evropska komisija predložila privremene mere, uz traženje trajnih rešenja kojima bi se eliminisao višak ponude ETS-a na tržištu. Oettinger je međutim u jednom intervjuu uoči ključnog glasanja u Evropskom parlamentu o budućnosti Šeme EU za trgovinu emisijama rekao da bi se predložene mere namenjene smanjenju ponude ETS-ova - poput ukidanja nekih CO2 dozvola, uključenja drugih grana privrede na tržište radi povećanja potražnje, ili mehanizma direktnog uticaja na cene dozvola - mogle kositi sa postojećim zakonima. „Nisam siguran da je to izvodljivo, jer se radi o važećoj šemi prema kojoj su se mnoge kompanije opredelile i investirale“, rekao je Komesar, a prenosi **EurActiv**. „U 2010,2011. godini imali smo cene od 14 do 18 evra, što će se možda vratiti, ali ne i na nivo

potreban za privatne investicije u hvatanje i skladištenje ugljendioksida (CCS)“, rekao je Oettinger i dodao da će tada biti potrebno finansiranje tih projekata iz javnih izvora. Eksperti navode da bi cena dozvola trebalo da iznosi skoro 40 evra da bi CCS dobio ekonomski smisao.

Šema EU za trgovinu emisijama pokrenuta je 2005. godine i radi po principu određivanja limita i trgovine („cap and trade“). To znači da postoji

“limit“ ukupne količine pojedinih gasova staklene bašte koje mogu emitovati fabrike, elektrane i druga postrojenja u sistemu. Unutar ovog limita, kompanije dobijaju dozvole koje im daju pravo da emituju, i koje po potrebi mogu prodati ili kupiti od drugih kompanija. Na kraju godine, svaka kompanija mora da preda dovoljno dozvola da pokrije sve svoje emisije, u suprotnom, izriču se velike kazne. Ako kompanija smanjuje svoje emisije, ona može da zadrži višak dozvola kako bi pokrila svoje buduće potrebe, ili ih može prodati drugoj kompaniji kojoj nedostaju dozvole. Fleksibilnost trgovine obezbeđuje da se emisije smanje tamo gde je to najisplativije. Logika šeme je da se kompanije motivišu da investiraju u čiste tehnologije radi trajnog smanjenja emisija umesto da plaćaju za dozvole Međutim, sa poslednjom ekonomskom krizom došlo je do pada industrijske proizvodnje, a samim tim i emisija CO2, pa i potrebe za dozvolama. U kombinaciji sa prezasićenošću tržišta ETS-ovima iz ranog perioda šeme, ovo je vodilo padu cene dozvola na 3-4 evra, na nivo gde je taj trošak postao nebitan za investicione odluke.

BRISSEL – Ministri energija 27 EU zemalja razmotrili su u sredu prvi nacrt klimatskih ciljeva za 2030. vezanih za smanjenje emisija CO₂ i obnovljive izvore energije (OIE), ali bez segmenta energetske efikasnosti, prenosi **EurActiv**. Agencija je uvidom u jedan okvirni dokument saznala da se za 2030. predlaže cilj od 40% smanjenja emisija ugljendioksida, a 30% za udeo OIE u energetsom miks u Unije (prema baznoj 1990.), a tek ovlaš pominju poboljšanja u oblasti energetske efikasnosti.

PRAG -

Najveća češka energetska kompanija ČEZ potvrdila je da policija istražuje nekoliko njenih poslova, među kojima su prodaja rudnika uglja u Nemačkoj, investicija u Albaniji i ugovor o kupovini goriva za nuklearnu elektranu Temelin. Policija se još pre godinu dana počela raspitivati o tim slučajevima. ČEZ je u potpunosti saradivao kako pre, tako i sada i pruža policiji sve zatražene informacije, izjavila je portparolka kompanije, dok policija nije komentirala slučaj, javlja češki dnevnik **Prague Monitor**.

MOSKVA - Rusko Ministarstvo unutarnjih poslova objavilo je da je 33,2 miliona dolara iz državnog budžeta pronevereno preko državne elektroenergetske proizvodne kompanije RusHydro. Firma je kao izvođača radova na gradnji hidroelektrana angažovala specijalizovanu kompaniju HidroStroj koja je ugovarala podizvođače. Oni često nisu imali ni dovoljno ljudi ni opreme, a četvorogodišnja istraga je pokazala da su iskazivali ili prevelike ili sasvim lažne račune za rad, koji su na kraju ispostavljeni RusHydru. Uz to, HidroStroj je i falsifikovao ugovore s podizvođačima kojih nije bilo, ali je pomoću fiktivnih računa izvlačio državni novac namenjen gradnji elektrana. RusHydro je

najavio sudsku tužbu protiv HidroStroja, javlja novinska agencija **UPI**.

OBNOVLJIVI IZVORI ENERGIJE

BERLIN – Do jedan bilion evra koštaće u naredne dve decenije Nemačku prelaz na obnovljive izvore energije, rekao je 20. februara ministar ekologije vodeće evropske ekonomije. Obrazlažući potrebu smanjenja subvencija za OIE, Peter Altmaier je rekao za *Frankfurter*

Allgemeine Zeitung da Nemačka „možda ima poslednju veliku šansu da postavi prave temelje, kako bi preusmeravanje energije (na OIE) bilo moguće i ekonomski opravdano“. Altmaier zagovara ograničenje rasta subvencija za postojeće OIE na dve godine i obustavljanje odobravanja potsticajnih tarifa za nove instalacije, što bi donelo uštedu od 300 milijardi evra.

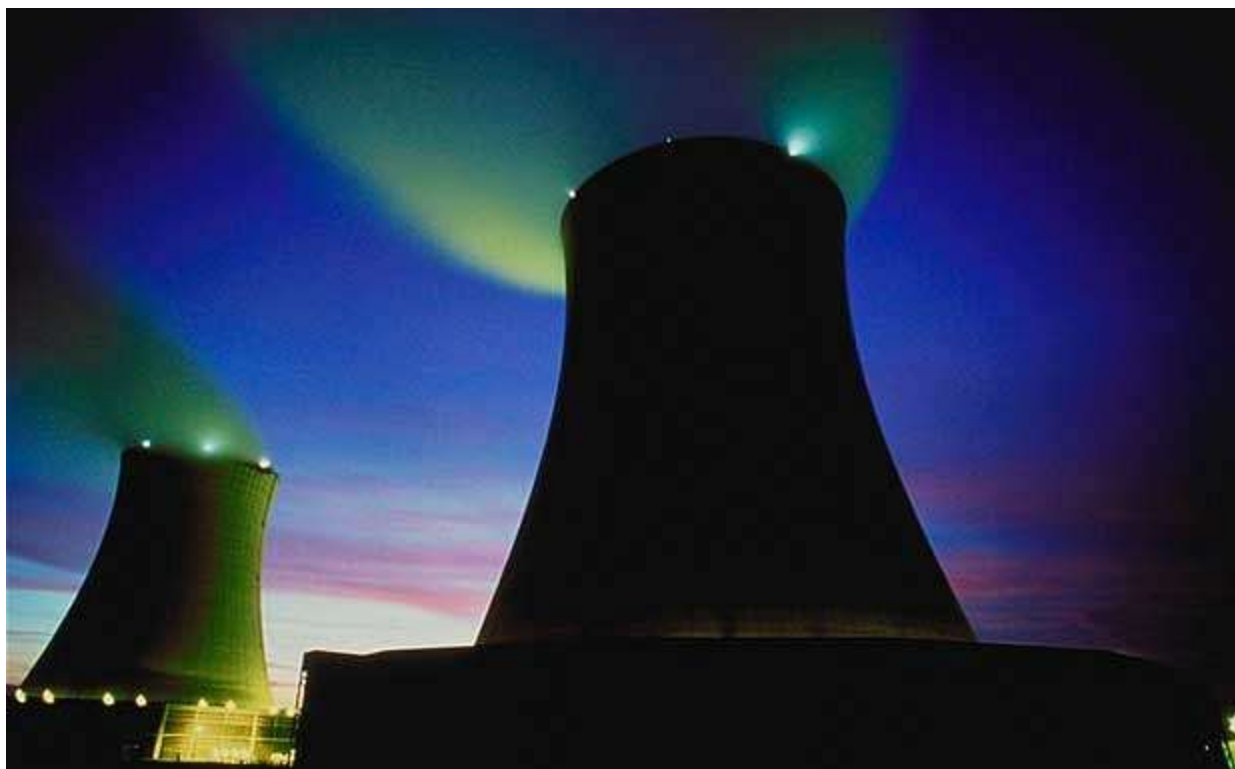

ABERDIN - Škotska vlada je odobrila kompaniji ScottishPower Renewables gradnju vetroparka Kilgallioch sa 96 vetroturbina ukupnog kapaciteta 288 MW. Vetropark će se graditi kod Barrhilla na jugozapadu Škotske, a zadovoljavaće godišnje energetske potrebe 130.000 domaćinstava. Škotska ima ambiciozan plan da do 2020. godine proizvede čak 100% struje iz obnovljivih izvora, javlja novinska agencija *UPI*.

VAŠINGTON – Celokupna novoinstalirana snaga američkih elektrana u januaru 2013. godine, od 1.231 MW kapaciteta potiče isključivo iz obnovljivih izvora – vetra, sunca i elektrana na biomasu, saopštila je Federalna energetska regulatorna komisija (FERC). Uvećanje je ujedno tri puta veće u odnosu na isti mesec 2012. godine, kada je novoinstalirana snaga obnovljivih izvora energije iznosila 431 MW. Udeo OIE danas čini 15,66% američkih kapaciteta za proizvodnju električne energije, prenosi portal *Renewable Energy World.com*.

UGOVARANJA, INVESTICIJE, INOVACIJE

LONDON – Britanska vlada se priprema za poslednji pokušaj da motiviše energetske kompanije za investicije u gradnju novih nuklearki u toj zemlji, tako što bi im u ugovorima garantovala subvencije za period do 40 godina, objavljuje londonski list *Guardian* ne navodeći izvor te informacije. Koaliciona vlada konzervativaca i liberalnih demokrata je 2010. godine obećala da će nuklearke biti građene isključivo bez subvencija iz javnog sektora, ali su recesija, kombinovana sa rastom troškova ulaganja u taj sektor energetike, praćeni izlaskom nekoliko kompanija iz planiranih projekata u Britaniji, naveli kabinet na promenu stava, dodaje list. *Guardian* saznaje da ministri, uz održavanje visine garantovanih troškova u veleprodajnoj ceni po jedinici energije ispod politički prelomnog nivoa od 100 funti (155\$) za megavat-čas, predlažu produženje ugovora sa originalnih 20, na najmanje 30, a moguće i 40 godina.

LONDON – Plan franuskog giganta EDF da gradi prve nove nuklearke u Britaniji teško da će krenuti „pre 2015, a moguće znatno kasnije“, zbog prepreka na putu dobijanja pomoći EU, ocenjuje rivalska kompanija SSE, a prenosi 25. februara *Guardian*. Francuska kompanija je već morala, prošlog decembra, da odloži finalnu investicionu odluku za te projekte, dok ne okonča pregovore sa vladom oko minimalne garantovane otkupne cene struje iz nuklearki. Problem je međutim što Evropska komisija mora da kaže da li je pri tom prekoračena zakonom propisana granica odobrene pomoći države. To je postupak koji može da potraje godinama, obzirom da je ovo prvi put da se traži odobrenje za takvu vrstu državne subvencije, citira list Keitha MacLeana, direktora analitičkog odeljenja u SSE.

NAFTA I PRIRODNI GAS

BRISEL - EU je predložila u četvrtak (21. februara) prvi zakon koji reguliše bezbednost istraživanja i proizvodnje nafte i gasa na moru koje zahvata ovaj blok 27 zemalja članica. "Pravila će garantovati da najveći standardi bezbednosti koji se već primenjuju u nekim zemljama članicama budu primenjena na svakoj naftnoj i gasnoj platformi širom Evrope", rekao je komesar EU za energiju Günther Oettinger. Zakon pokriva kriterijume za odobravanje licenci za pomenute poslove i penale za kršenje bezbednosnih standarda, uz mogućnost gubljenja

licence. Kompanije će takođe biti u obavezi da pokriju svaku eventualnu štetu prouzrokovanu izlivanjem nafte u radijusu od oko 370 km od obale. Iako će pravila, kada ih usvoji Evropski parlament, važiti samo za EU vode, u Evropskoj komisiji kažu da će raditi sa međunarodnim partnerima radi promovisanja tih standarda širom sveta, prenosi **EurActiv**.

BAKU, BRISEL – Narednih 15 nedelja doneće odgovor izbora trase kojom će ići tzv. evropski Južni gasni koridor kojim će do EU tržišta biti transportovan prvi put direktno, alternativni kaspiski prirodni gas. Konzorcijum koji razvija azerbejdžansko mega gasno polje Šah Deniz i vlasti u Bakuu će u junu ove godine odabrati jednu od dve rute, Transjadranski gasovod (TAP) ili Nabucco Zapad. Ove nedelje će regulatorne vlasti Italije, Grčke i Albanije objaviti mišljenje o projektu TAP, posle čega će konzorcijum koji treba

da gradi ovaj gasovod 31. marta podneti vlasnicima Šah Deniza predlog - tzv. *Decision Support Package*. Konzorcijum Nabucco će takođe dati ponudu, pri čemu će oba projekta gasovoda predložiti otkupne cene za azerbejdžanski gas, prenosi 25. februara **Natural Gas Europe**. Odluka je potpuno neizvesna, jer su oba predloga prihvatljiva i za Baku i Brisel, prenosi portal.

MADRID - Evropska potražnja prirodnog gasa pala je za 60 milijardi m³ godišnje i nalazi se na najnižem nivou od 2002, kazala je Carmen López-Contreras González iz firme Stream Repsol Gas Natural LNG. Ona navodi da je do takvog pada došlo uticajem tri faktora - pada proizvodnje struje iz gasa, donekle pada potrošnje u domaćinstvima, a posebno u industriji. Evropa će do 2020. moći da donekle povрати izgublјenu potrošnju, bilo na tradicionalan način, uvozom gasa gasovodima, ili uvozom utečnjelog prirodnog gasa - LNG , ali je neophodno da integriše svoja tržišta i međusobno se bolje poveže", rekla je López-Contreras, na europskoj plinskoj konferenciji u Beču, prenosi **NGE**.

PEKING – Ruski državni naftaš Rosnjeft mogao bi uvećati izvoz nafte u Kinu za preko devet miliona tona godišnje, rekao je 25. februara ruski vicepremijer Arkadij Dvorkovič (na slici). On je, posle sastanka rusko-kineske komisije za energetsку saradnju u Pekingu, dodao da bi ta nafta bila namenjena za potrebe zajedničke rafinerije koju treba dve zemlje da grade u kineskom severnom gradu Tijandin. **RIA Novosti**

BUKUREŠT – Vodeća naftna kompanija u Rumuniji OMV Petrom i španska državna naftna firma Repsol postigli su dogovor o zajedničkom istraživanju i eksploataciji četiri naftna bloka na

kopnu Rumunije. Iz Petroma je saopšteno da dogovorn Repsol dobija 49 odsto udela u poslovima bušenja na dubinama do 3.000 metara u blokovima Baicoi V, Targoviste VI, Pitesti XII i Targu Jiu XIII, u južnim delovima Karpata, gde će zajednički investirati oko 50 miliona evra. Repsol je treći partner OMV Petroma u Rumuniji, posle dogovora o zajedničkim ulaganjima sa američkim Exxon Mobilom iz 2008. i Hunt Oil-om iz 2010. **Romania-insider**

PODGORICA – Crnogorska Regulatorna agencija za energetiku (RAE) naložila je vanredni monitoring Elektroprivrede EPCG, Crnogorskog elektroprenosnog sistema CGES i Crnogorskog operatora tržišta električne energije COTEE, u cilju mogućeg uvođenja mera očuvanja sigurnosti snabdevanja potrošača. RAE u saopštenju ističe da "posebno Operator prenosa ulazi u situaciju koja može bitno da naruši njegovu finansijsku poziciju, sa posledicom narušavanja sigurnosti funkcionisanja prenosnog sistema", prenosi (24.februara) agencija ***MINA-business***.

RIJEKA - Bez električne energije, zbog neplaćenih računa, u Rijeci i okolini prosečno

je 1.080 domaćinstava, ili 1,2 odsto te kategorije potrošača, piše 22. februara ***Novi list***. Najčešće je reč o neplaćenih dve ili tri rate, ili dugu od prosčno oko 1.000 kuna. Ima ih koji bez struje i bez mogućnosti da podmire dug žive i više godina, prenosi list podatke dobijene u Elektroprimorju Rijeka.

SARAJEVO - Elektroprivreda BiH ostvarila je u 2012. godini dobit od 7,1 milion KM, rekao je u četvrtak generalni direktor tog preduzeća Elvedin Grabovica. Ostvareni ukupan prihod kompanije u protekloj godini iznosi 926 miliona KM. Lani je proizvedeno je 6.509 GWh električne energije. Kompanija za ovu godinu planira investicije u vrednosti 390 miliona KM, uključujući početak gradnje hidroelektrana Vranduk i Ustikolina. ***Profitiraj.ba***

ZAGREB - Uprava hrvatske naftne kompanije Ina ovih dana organizuje 20-ak radionica za 2.500 radnika zaposlenih na benzinskim stanicama kojima se prezentira novi model organizacije maloprodaje prema kome bi oni prešli u drugu firmu koja bi bila u potpunom vlasništvu Ine, dok bi imovina ostala u matičnoj kompaniji. To je za ***Slobodnu Dalmaciju*** potvrdila Maja Rilović, predsednica Sindikata Inaš, uz napomenu da je ovaj većinski sindikat odbio takav model reorganizacije maloprodaje. „Radnicima smo preporučili da ne nasedaju na tu priču ... a čitava poenta je u tome da im se smanje plate za 30 do 35 odsto i da im se oduzmu do tada stečena prava, uključujući i pravo na otpremninu“ kazala je Rilović.

